Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA
prednesené 20. mája 2021 [1]

Vec C-25/20

ALPINE BAU GmbH, Salzburg – organizačná zložka Celje – v konkurze,
NK, správca konkurznej podstaty v hlavnom konkurznom konaní vedenom proti spoločnosti ALPINE BAU GmbH

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Višje sodišče v Ljubljani (Odvolací súd Ľubľana, Slovinsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Justičná spolupráca v občianskych veciach – Konkurzné konania – Výklad článku 32 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1346/2000 – Neuvedenie lehoty na prihlásenie pohľadávok do konkurzného konania – Prihlásenie pohľadávok konkurzným správcom v hlavnom konaní do vedľajšieho konania – Lehota na prihlásenie stanovená vnútroštátnym právom“

1. Prejednávaný návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 32 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1346/2000 [2], ktoré sa *ratione temporis* uplatní na spor vzhľadom na dátum začatia hlavného konkurzného konania. [3]

2. Višje sodišče v Ljubljani (Odvolací súd Ľubľana, Slovinsko) sa pýta Súdneho dvora, či pre likvidátora v hlavnom konkurznom konaní vedenom v Rakúsku, ktorý chce prihlásiť do vedľajšieho konania vedeného proti tomu istému dlžníkovi v Slovinsku pohľadávky, ktoré už prihlásil do prvého uvedeného konania, platia lehoty (a dôsledky ich nedodržania), ktoré stanovujú slovinské právne predpisy.

3. Súdny dvor viackrát rozhodoval o cezhraničných konkurzoch, [4] ale – pokiaľ sa nemýlim – ešte nerozhodoval o článku 32 nariadenia č. 1346/2000, ktorého praktické uplatňovanie vyvoláva nemalé ťažkosti. [5]

1 Jazyk prednesu: španielčina.

2 Nariadenie Rady z 29. mája 2000 o konkurznom konaní (Ú. v. ES L 160, 2000, s. 1; Mim. vyd. 19/001, s. 191). Toto nariadenie bolo účinné od 31. mája 2002 až do jeho zrušenia nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/848 z 20. mája 2015 o insolvenčnom konaní (Ú. v. EÚ L 141, 2015, s. 19).

3 Článok 91 nariadenia 2015/848.

4 Pokiaľ ide o článok 4 ods. 2 písm. h) nariadenia č. 1346/2000, ktorý je relevantný pre túto vec, pozri rozsudky z 9. novembra 2016, ENEFI (C-212/15, EU:C:2016:841; ďalej len „rozsudok ENEFI“), a z 18. septembra 2019, Riel (C-47/18, EU:C:2019:754).

5 Autori sa zhodujú na tom, že odsek 2 článku 32 sa vzhľadom na jeho zložitosť *de facto* neuplatňuje, čo viedlo k tomu, že v nariadení 2015/848 nebol zmenený. Pozri KOLLER, C., SLONINA, M.: Information for creditors and lodging of claims. In: HESS, B., OBERHAMMER, P.: *European Insolvency Law (Heidelberg-Luxembourg-Vienna Report)*. C. H. Beck, Hart, Nomos, 2014, marg č. 945 a nasl., najmä marg. č. 951, ako aj MAESCH, S. C., KNOF, B.: Art. 45. In: BRINKMANN, M.: *European Insolvency Regulation*. Hart, C. H. Beck, Hart, Nomos, 2019, marg. č. 18.

I. Právny rámec

A. Právo Únie. Nariadenie č. 1346/2000

4. Podľa odôvodnenia 21:

„Každý veriteľ, ktorý má zvyčajné miesto pobytu, trvalé bydlisko alebo registrované sídlo v spoločenstve, má právo prihlásiť svoje nároky do každého konkurzného konania prebiehajúceho v spoločenstve, ktorého predmetom je majetok dlžníka. …“

5. V zmysle odôvodnenia 23:

„Toto nariadenie, pokiaľ ide o otázky, na ktoré sa vzťahuje, by malo stanoviť jednotné kolízne normy, ktoré v rozsahu svojej platnosti nahrádzajú vnútroštátne pravidlá medzinárodného práva súkromného. Ak nie je stanovené inak, platí právny predpis [právo – *neoficiálny preklad*] členského štátu, ktorý konanie začal [v ktorom sa konanie začne – *neoficiálny preklad*] (*lex concursus*). Táto kolízna norma by mala platiť tak pre hlavné konanie, ako aj miestne [územné – *neoficiálny preklad*] konania; *lex concursus* určuje všetky účinky konkurzného konania, procesné aj hmotné, na dotknuté osoby a právne vzťahy. Určuje všetky podmienky začatia, vedenia a uzavretia konkurzného konania.“

6. V článku 4 s názvom „Príslušné [Rozhodné – *neoficiálny preklad*] právo“ sa uvádza:

„2. Právo štátu, v ktorom sa konanie začne, stanoví podmienky začatia takéhoto konania, jeho vedenie a uzavretie. Stanoví najmä:

…

h) pravidlá prihlasovania, overovania a schvaľovania pohľadávok;

…“

7. Podľa článku 28 s názvom „Príslušné [Rozhodné – *neoficiálny preklad*] právo“:

„Ak v tomto nariadení nie je stanovené inak, vedľajšie konanie sa riadi právom členského štátu, na ktorého území sa vedľajšie konanie začne.“

8. Článok 32, nazývaný „Uplatňovanie práv veriteľov“, stanovuje:

„1. Každý veriteľ môže prihlásiť svoju pohľadávku v hlavnom konaní a v ktoromkoľvek vedľajšom konaní.

2. Likvidátori v hlavnom a akomkoľvek vedľajšom konaní do iných konaní prihlásia pohľadávky, ktoré už boli prihlásené do konania, pre ktoré boli vymenovaní, za predpokladu, že to slúži záujmu veriteľov v tomto konaní, pričom veritelia majú právo voči tomu odporovať alebo odvolať prihlásenie ich pohľadávok, ak to príslušné [rozhodné – *neoficiálny preklad*] právo umožňuje.

3. Likvidátor v hlavnom alebo vedľajšom konaní je splnomocnený zúčastniť sa na iných konaniach na tom istom základe ako veriteľ, najmä zúčastňovať sa schôdzí veriteľov.“

B. Vnútroštátne právo

1. Rakúske právo. Insolvenzordnung[6]

9. Podľa § 107 ods. 1 v prípade pohľadávok, ktoré boli prihlásené až po uplynutí lehoty na prihlásenie pohľadávok a ktoré neboli predmetom všeobecného vypočutia na účely overenia existencie dlhov, sa nariadi osobitné vypočutie na overenie existencie dlhov. Na tieto pohľadávky sa uplatní § 105 ods. 1 Na pohľadávky prihlásené menej ako 14 dní pred pojednávaním na účely konečného overenia pasív sa neprihliada.

2. Slovinské právo. Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju[7]

10. V zmysle § 59 ods. 2 tohto zákona v insolvenčnom konaní je veriteľ povinný prihlásiť svoju pohľadávku voči platobne neschopnému dlžníkovi do troch mesiacov odo dňa uverejnenia oznámenia o začatí tohto konania, pokiaľ sa v odsekoch 3 a 4 tohto paragrafu nestanovuje inak.[8]

11. V súlade s § 298 ods. 1, ak je pohľadávka zabezpečená prednostným právom, veriteľ je povinný prihlásiť do konkurzného konania v lehote stanovenej na prihlásenie pohľadávky aj dotknuté prednostné právo, pokiaľ sa v § 281 ods. 1[9] alebo v § 282 ods. 2[10] nestanovuje inak.

12. § 296 ods. 5 stanovuje, že ak veriteľ nechá uplynúť lehotu na prihlásenie pohľadávky, jeho pohľadávka voči platobne neschopnému dlžníkovi zanikne a súd oneskorené prihlásenie pohľadávky zamietne.

13. Podľa § 298 ods. 5 v prípade, že veriteľ nedodrží lehotu na prihlásenie prednostného práva, toto právo zaniká.

II. Skutkový stav, konanie vo veci samej a návrh na začatie prejudiciálneho konania

14. Handelsgericht Wien (Obchodný súd Viedeň, Rakúsko) uznesením z 19. júna 2013 začal insolvenčné konanie proti spoločnosti ALPINE Bau GmbH.

15. Toto konanie bolo pôvodne začaté ako reštrukturalizačné konanie, ale 4. júla 2013 sa zmenilo na konkurzné konanie.

16. Z uznesenia Handelsgericht Wien (Obchodný súd Viedeň) z 5. júla 2013 vyplýva, že konkurzné konanie vedené proti spoločnosti ALPINE Bau GmbH predstavuje „hlavné konkurzné konanie“ v zmysle článku 3 ods. 1 nariadenia č. 1346/2000.

6 Všeobecný zákon o insolvenčnom konaní.

7 Zákon o finančných operáciách, insolvenčných konaniach a nútenej likvidácii (ďalej len „ZFPPIPP“) (Uradni list RS č. 126/2007 v znení neskorších predpisov).

8 Predmetom týchto dvoch odsekov sú pohľadávky, ktoré vznikli na základe napadnuteľných alebo napadnutých právnych úkonov.

9 Tento odsek sa týka prednostných práv vyplývajúcich z exekučného konania, na priebeh ktorého nemá vplyv začatie konkurzného konania.

10 Tento odsek upravuje prednostné práva, ktoré je možné uplatniť mimo súdneho konania.

17. Správca v hlavnom konkurznom konaní [11] podal 6. augusta 2013 na Okrožno sodišče v Celju (Okresný súd Celje, Slovinsko) návrh na začatie vedľajšieho konkurzného konania proti spoločnosti ALPINE BAU GMBH, Salzburg – organizačná zložka Celje.

18. Okrožno sodišče v Celju (Okresný súd Celje) rozhodnutím z 9. augusta 2013:

– začal vedľajšie konanie proti uvedenej organizačnej zložke,

– informoval veriteľov a správcov, že podľa článku 32 nariadenia č. 1346/2000 môžu prihlásiť svoje pohľadávky v hlavnom konaní a v ktoromkoľvek vedľajšom konaní. Uviedol to v oznámení uverejnenom na webovej stránke Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (Agentúra Slovinskej republiky pre verejné úradné registre a súvisiace služby) v ten istý deň.

19. Podľa tohto oznámenia bolo potrebné prihlásiť pohľadávky (bez ohľadu na to, či majú alebo nemajú prednostný charakter) do vedľajšieho konania do troch mesiacov od jeho uverejnenia. Tiež v ňom bolo spomenuté, že ak pohľadávky a prednostné práva nebudú prihlásené v uvedenej lehote, tieto pohľadávky a práva voči dlžníkovi v tomto vedľajšom konaní zaniknú a súd zamietne prihlášku podľa § 296 ods. 5 alebo § 298 ods. 5 ZFPPIPP.

20. NK podal 30. januára 2018 prihlášku pohľadávok (v zmysle článku 32 ods. 2 nariadenia č. 1346/2000) vo vedľajšom konkurznom konaní. Požiadal Okrožno sodišče v Celju (Okresný súd Celje), aby tejto prihláške vyhovel a zahrnul ju do každého následného rozdelenia súm veriteľom v rámci uvedeného konania.

21. Okrožno sodišče v Celju (Okresný súd Celje) uznesením z 5. júla 2019 túto prihlášku zamietol, keďže podľa § 296 ods. 5 ZFPPIPP bola podaná oneskorene.

22. NK napadol uvedené uznesenie na Višje sodišče v Ljubljani (Odvolací súd Ľubľana), ktorý predkladá Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 32 ods. 2 nariadenia č. 1346/2000 vykladať v tom zmysle, že na prihlásenie pohľadávok do vedľajšieho konania likvidátorom v hlavnom konkurznom konaní sa vzťahujú pravidlá týkajúce sa lehôt na prihlásenie pohľadávok veriteľov a dôsledkov oneskoreného prihlásenia podľa práva štátu, v ktorom prebieha vedľajšie konanie?“

III. Konanie

23. Návrh na začatie prejudiciálneho konania bol doručený do kancelárie Súdneho dvora 20. januára 2020.

24. Písomné pripomienky predložili ALPINE BAU GmbH, NK, poľská a slovinská vláda, ako aj Komisia. Uskutočnenie pojednávania sa nepovažovalo za nevyhnutné.

[11] Ďalej ho budem označovať len ako „NK“.

IV. Analýza

A. Úvodné spresnenia

25. Článok 32 ods. 2 nariadenia č. 1346/2000 stanovuje, že každý likvidátor – či už v hlavnom konaní, alebo vo vedľajšom konaní – je oprávnený (prípadne povinný)[12] *prihlásiť*[13] do iných konkurzných konaní začatých proti tomu istému dlžníkovi pohľadávky, ktoré už boli prihlásené v konaní, pre ktoré bol vymenovaný.

26. Nariadenie č. 1346/2000 výslovne nestanovuje, kedy sa má uvedená možnosť využiť. Vnútroštátny súd sa preto pýta, či pre likvidátora v hlavnom konkurznom konaní platia lehoty (a dôsledky ich nedodržania), ktoré upravuje právo štátu, v ktorom sa začalo vedľajšie konanie.

27. Subjekty, ktoré predložili pripomienky v konaní na Súdnom dvore, sa – s výnimkou NK – prikláňajú k názoru, že pravidlá týkajúce sa lehôt na prihlásenie pohľadávok a účinky oneskoreného prihlásenia upravuje *lex concursus* každého konania.

28. Podľa NK však overenie a schválenie pohľadávok v hlavnom konaní musí predchádzať ich prihláseniu v ktoromkoľvek inom konaní. Implicitne tvrdí, že lehoty na ich prihlásenie sa určujú podľa *lex concursus* prvého konania.

29. Môj názor sa zhoduje s prevládajúcim názorom na právny poriadok, ktorý upravuje lehoty na prihlásenie pohľadávok vo vedľajších konaniach. Okrem toho nesúhlasím so stanoviskom NK, pokiaľ ide o overenie a schválenie pohľadávok pred ich prihlásením vo vedľajšom konaní.

30. Ešte predtým sa musím zaoberať niektorými aspektmi európskeho systému cezhraničných konkurzov, ktoré pomôžu lepšie pochopiť otázky, ktoré sú predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

B. Cezhraničné konkurzy

1. Právna úprava[14]

31. Prvé návrhy na úpravu cezhraničných konkurzov pre (súčasnú) Európsku úniu pochádzajú zo 60. rokov minulého storočia. Už vtedy panovalo presvedčenie, že účelovému konaniu dlžníka v konkurze alebo jeho veriteľov by mohol zabrániť len spoločný regulačný rámec, ktorý by umožnil efektívne spravovať podnik v krízovej situácii, ktorého majetok sa nachádza v rôznych členských štátoch.

[12] Bod 68 a nasl. nižšie.

[13] Výrazy použité v rôznych jazykových verziách sa vyznačujú miernymi odchýlkami, ktoré pomáhajú vymedziť tento pojem. Predmetom úkonu likvidátora je „presentar su crédito“ (španielska verzia), „produire sa créance“ (francúzska verzia), „lodge his claim“ (anglická verzia), „insinuare il propio credito“ (talianska verzia), „reclamar o respectivo crédito“ (portugalská verzia) a „seine Forderung anmelden“ (nemecká verzia). Na základe uvedeného úkonu sa pohľadávky považujú za prihlásené, uplatnené, oznámené, zaregistrované alebo zapísané, pričom tieto prívlastky možno používať bez rozlišovania. Budem sa však všeobecne pridržiavať slovného spojenia „prihlásené pohľadávky“.

[14] Nechávam stranou právnu úpravu konkurzov týkajúcich sa poisťovní, úverových inštitúcií, investičných podnikov, ktoré poskytujú služby spojené s držbou peňažných prostriedkov alebo cenných papierov za tretie strany, a podnikov kolektívneho investovania, na ktoré sa nariadenie č. 1346/2000 nevzťahuje (článok 1 ods. 2, prebratý do nariadenia 2015/848).

32. Po viacerých neúspešných pokusoch bol 23. novembra 1995 otvorený na podpis Dohovor o konkurzných konaniach (ďalej len „dohovor“) [15], ktorý napokon nevstúpil do platnosti. Bola k nemu pripojená správa, ktorú pripravili a dojednali členské štáty. [16] Hoci tento dokument nikdy nebol oficiálne prijatý, používa sa ako pomôcka pri výklade nástrojov, ktoré nasledovali po dohovore, ak je v nich prebratý obsah dohovoru. [17]

33. Nariadenie č. 1346/2000 bolo vypracované na základe dohovoru. V jeho článku 32 je konkrétne prebraté jedno z ustanovení dohovoru.

34. Komisia v roku 2012 – na základe článku 46 nariadenia č. 1346/2000 – zostavila správu o jeho uplatňovaní. Pripojila k nej návrh reformy [18], na základe ktorého bolo prijaté nariadenie 2015/848, ktoré sa všeobecne uplatňuje od 26. júna 2017 na konania začaté v tento deň alebo neskôr.

35. V nariadení z roku 2015 je zachovaná podstata predchádzajúceho nariadenia, pričom sa v ňom – v rozsahu relevantnom pre prejednávanú vec – zavádzajú vylepšenia, pokiaľ ide o vzájomný vzťah medzi súbežnými konkurznými konaniami a informovanie veriteľov a prihlasovanie ich pohľadávok v inom členskom štáte, než je členský štát, v ktorom sa nachádza ich bydlisko, miesto ich pobytu alebo ich sídlo. [19]

36. Ustanovenie, ktorého výkladu sa týka prejednávaný návrh na začatie prejudiciálneho konania, konkrétne zostalo nezmenené, pričom v súčasnosti sa označuje ako článok 45 nariadenia 2015/848.

2. Model nariadenia č. 1346/2000

37. Nariadenie č. 1346/2000 obsahuje ustanovenia týkajúce sa medzinárodnej súdnej právomoci, rozhodného práva, uznávania a výkonu rozhodnutí a koordinácie konaní. Ako celok vytvára systém založený na „pozmenenom“ alebo „zmiernenom univerzálnom modeli“. [20]

[15] Dokument Rady CONV/INSOL/X1.

[16] Táto správa sa označuje menami jej autorov, ktorými sú M. VIRGÓS a E. SCHMIT. Bola predložená 8. júla 1996 a označuje sa ako dokument Rady č. 6500/1/96 REV1 DRS (CFC).

[17] Pozri okrem iného zmienky o tejto správe v návrhoch, ktoré predniesli jednotliví generálni advokáti: Jacobs vo veci Eurofood IFSC (C-341/04, EU:C:2005:579, body 2, 95, 103, 131, 141, 143 a 150); Ruiz-Jarabo Colomer vo veci Seagon (C-339/07, EU:C:2008:575, bod 30 a nasl.; Szpunar vo veci Lutz (C-557/13, EU:C:2014:2404, body 48, 58 a 60); Bobek vo veci ENEFI (C-212/15, EU:C:2016:427, bod 70), a Bot vo veci Riel (C-47/18, EU:C:2019:292, body 52 a 55).

[18] Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 1346/2000 o konkurznom konaní (KOM/2012/0744 v konečnom znení).

[19] Ďalšie inovácie sa nedotýkajú predmetu prejednávaného sporu: týkajú sa začlenenia „predkonkurzných“ a „hybridných“ konaní, ktoré mnohé štáty zaviedli po prijatí nariadenia č. 1346/2000, registra konaní a vzájomného prepojenia registrov a právnej úpravy cezhraničného konkurzu skupín spoločností.

[20] Preberá prvky *územného* modelu, podľa ktorého sa konkurz prejednáva v takom počte konaní, ako je počet štátov, v ktorých má dlžník majetok, pričom sa tiež oddelí súbor aktív a súbor pasív každého z nich, a *univerzálneho* modelu, ktorý – v jeho najkrajnejšej podobe – stanovuje jediné konanie týkajúce sa celého majetku, ako aj jediný právny poriadok, ktorý sa uplatní na celý majetok úpadcu, bez ohľadu na to, kde sa tento majetok nachádza.

a) Existencia viacerých (hlavných a vedľajších) konaní

38. Zvolený model vychádza z predpokladu, že jediné konkurzné konanie so všeobecnou platnosťou nemusí byť praktické. Z tohto dôvodu umožňuje, aby sa popri hlavnom konaní viedli ďalšie „územné“ konania (ktoré sú nezávislé, ak sa začali skôr ako hlavné konanie, a vedľajšie, ak sa začali neskôr), ktoré sú obmedzené na majetok nachádzajúci sa na území štátu, kde sa tieto konania začnú. [21]

39. Hlavné konanie sa začína na „súd[och] členského štátu, na ktorého území sa nachádza centrum hlavných záujmov dlžníka“. [22] Toto konanie sa všeobecne týka súboru pasív a súboru aktív. Podmienkou začatia konania v inom členskom štáte je, aby mal dlžník na území tohto štátu nejaký podnik. Do súboru pasív patrí len majetok dlžníka nachádzajúci sa na tomto území. [23]

40. V územných a vedľajších konaniach súbor pasív zahŕňa všetkých veriteľov dlžníka. Každý veriteľ, ktorý má zvyčajné miesto pobytu, trvalé bydlisko alebo registrované sídlo v Únii [24], má právo „prihlásiť svoje nároky do každého konkurzného konania…, ktorého predmetom je majetok dlžníka“, začatého v členských štátoch, ktoré sú viazané nariadením č. 1346/2000 [25].

41. Ak súbežne prebiehajú rôzne konkurzné konania týkajúce sa toho istého dlžníka, je potrebné koordinovať ich. Nariadenie č. 1346/2000 na tento účel stanovuje hmotnoprávne normy, ako je norma týkajúca sa rozdelenia výnosov zo speňaženia konkurznej podstaty, [26] a normy týkajúce sa spolupráce likvidátorov, najmä prostredníctvom dostatočnej výmeny informácií [27].

42. S rovnakým zámerom (zabezpečiť koordináciu prebiehajúcich konaní) normotvorca priznal prednosť konaniu, ktoré sa začne v štáte, na ktorého území sa nachádza centrum hlavných záujmov dlžníka. Dôsledkom tejto prednosti je možnosť likvidátora vymenovaného pre hlavné konanie robiť určité úkony aj vo vedľajšom konaní (ako napríklad navrhnúť plán reštrukturalizácie alebo požiadať o pozastavenie speňaženia majetku vo vedľajšom konaní). [28]

b) Rozhodné právo

43. Nariadenie č. 1346/2000 nezavádza *európske konkurzné právo*, ale jednotné kolízne normy, ktoré určujú vnútroštátne právo, ktorým sa riadi každé konanie, ako aj jeho účinky.

44. Okrem týchto kolíznych noriem obsahuje priamo uplatniteľné hmotnoprávne alebo procesné ustanovenia, ktoré sa uplatnia namiesto ustanovení právnych poriadkov členských štátov. [29]

[21] Pozri odôvodnenie 11 nariadenia č. 1346/2000. Dôvody podania návrhu na začatie vedľajšieho konania sa menia podľa toho, kto je navrhovateľom. V tejto veci to bol likvidátor v hlavnom konaní (NK).

[22] Článok 3 ods. 1 nariadenia č. 1346/2000.

[23] Článok 3 ods. 2 nariadenia č. 1346/2000.

[24] Diskusia o tom, či sa vzťahuje aj na veriteľov s bydliskom v tretích štátoch, nie je pre túto vec relevantná.

[25] Odôvodnenie 21, článok 32 ods. 1 a článok 39.

[26] Odôvodnenie 21 a článok 20 ods. 2.

[27] Odôvodnenie 20 a článok 31.

[28] Odôvodnenie 20 a články 31, 33, 34 alebo 37.

[29] Niektoré z uvedených ustanovení sa týkajú prihlasovania pohľadávok zahraničnými veriteľmi a v tomto smere sú dôležité pre túto vec. Žiadne z nich však neupravuje problematiku lehôt.

45. Ak v samotnom nariadení č. 1346/2000 nie je stanovené inak, na každé konanie, či už hlavné, územné alebo vedľajšie, sa uplatní právo štátu, v ktorom sa konanie začne (*lex concursus*). [30]

46. Výber *lex concursus*, ktorý je obvyklý v nástrojoch, ktoré upravujú cezhraničné konkurzy, je odôvodnený troma argumentmi: [31]

– jednotnosť riešení, ktorá je nevyhnutná na uskutočnenie kolektívneho konania, akým je konkurzné konanie, a na zabezpečenie istoty pre dotknuté osoby, pokiaľ ide o ich povinnosti a ich práva,

– uľahčenie vedenia konania tým, že sa uplatní právny poriadok štátu, v ktorom sa vedie konanie. Tak sa tiež predíde nákladom spojeným s dokazovaním a uplatňovaním cudzieho právneho poriadku,

– zabezpečenie, aby sa na všetkých veriteľov toho istého dlžníka uplatnil v rámci každého konania ten istý právny poriadok, pokiaľ ide o ich konkurzné postavenie.

47. *Lex concursus* teda upravuje začatie, priebeh a skončenie konkurzného konania, čo sa týka jeho hmotnoprávnych a procesných aspektov.

48. V súlade s uvedeným kritériom článok 4 nariadenia č. 1346/2000 prostredníctvom demonštratívneho výpočtu [32] stanovuje, že právo štátu, v ktorom sa konanie začne, stanoví najmä určité aspekty. Medzi nimi sa nachádzajú – s výnimkami, ktoré stanovuje uvedené nariadenie [33] – „pravidlá prihlasovania, overovania a schvaľovania pohľadávok“. [34]

c) Právny poriadok, ktorým sa spravuje prihlasovanie pohľadávok

49. Z vyššie uvedeného vyplývajú tri dôsledky pre veriteľov (určite pre veriteľov, ktorí sa nachádzajú v Európskej únii) v prípadoch cezhraničného konkurzu:

– majú právo prihlásiť pohľadávku v ktoromkoľvek hlavnom alebo vedľajšom (alebo prípadne územnom) konaní, ktoré sa začne proti tomu istému dlžníkovi v členskom štáte, ktorý je viazaný nariadením č. 1346/2000,

– veriteľ musí uplatniť také právo v súlade s právnym poriadkom, ktorý sa vzťahuje na konanie, v ktorom sa rozhodne prihlásiť pohľadávku,

[30] Článok 4, pokiaľ ide o hlavné konanie, a článok 28, pokiaľ ide o vedľajšie konania. Kolízne normy, ktoré predstavujú odchýlky od *lex concursus*, sa nachádzajú v článkoch 5 až 15, ktoré sa – napriek ich systematickému umiestneniu – tiež dotýkajú *lex concursus* vedľajšieho konania.

[31] VIRGÓS SORIANO, M., GARCIMARTÍN ALFÉREZ, F. J.: *Comentario al Reglamento Europeo de Insolvencia*. Thomson-Civitas, 2003, bod 118.

[32] Rozsudok ENEFI, bod 21.

[33] Jednou z týchto výnimiek je článok 32 ods. 1 a 2, ktorý stanovuje priamo uplatniteľné pravidlá týkajúce sa prihlasovania pohľadávok.

[34] Článok 4 ods. 2 písm. h). Rovnakú pôsobnosť má článok 28, ktorý sa týka – ako som uviedol – práva, ktorým sa riadia vedľajšie konkurzné konania.

– schválenie pohľadávky v jednom konaní automaticky neznamená, že pohľadávka bude schválená v inom konaní. Overovanie a schvaľovanie pohľadávok závisia od právneho poriadku, ktorý sa vzťahuje na každé konanie. [35]

50. Keďže normotvorca si uvedomoval ťažkosti spojené s prihlasovaním pohľadávok v konaniach začatých v zahraničí, vložil do nariadenia č. 1346/2000 niektoré osobitné ustanovenia:

– v zmysle článku 32 ods. 2 nie je potrebné, aby pohľadávky prihlásili samotní veritelia: toto prihlásenie môže namiesto nich vykonať likvidátor vymenovaný pre určité konanie, pokiaľ ide o pohľadávky, ktoré už boli prihlásené do tohto konania, [36]

– podľa článku 40 likvidátor musí informovať všetkých známych veriteľov, ktorí majú zvyčajné miesto pobytu, trvalé bydlisko alebo registrované sídlo v inom štáte, než je štát, v ktorom sa konanie začne, o tom, že došlo k tomuto prihláseniu. Oznámenie v podobe individuálneho oznamu musí obsahovať určité údaje, ku ktorým patria informácie o lehotách na prihlásenie pohľadávok a dôsledkoch ich nedodržania. [37]

51. Nariadenie č. 1346/2000 nestanovuje jednotné lehoty na prihlasovanie pohľadávok. Nestanovuje ich v súvislosti s nijakým konkrétnym konaním ani žalobcom. [38]

52. V rámci pôsobnosti *lex concursus* každého konania teda členské štáty môžu upraviť lehoty takým či onakým spôsobom, pokiaľ dodržia zásadu efektivity a zásadu ekvivalencie. [39]

C. Lehota, v ktorej musí likvidátor prihlásiť pohľadávky

53. Pri výklade článku 32 ods. 2 nariadenia č. 1346/2000 uvediem dôvody, pre ktoré – podľa môjho názoru – likvidátor v hlavnom konaní musí dodržať lehoty stanovené v právnych predpisoch štátu, v ktorom sa začalo vedľajšie konanie, ak chce v tomto konaní uplatniť pohľadávky, ktoré už boli prihlásené v hlavnom konaní.

54. Na tento účel použijem zvyčajné výkladové kritériá, teda doslovné, historické, teleologické a systematické kritérium.

[35] Rozsudok z 18. septembra 2019, Riel (C-47/18, EU:C:2019:754, bod 53): „pravidlá týkajúce sa overovania a schvaľovania pohľadávok… naďalej určuje právny poriadok členského štátu, na ktorého území sa konkurzné konanie začalo“. Podmienky a osoby, ktoré môžu odporovať, nemusia byť v každom právnom poriadku rovnaké.

[36] Virgósova a Schmitova správa, bod 236. V tejto správe sa tiež spomína zámer posilniť vplyv likvidátorov v ostatných konaniach začatých proti tomu istému dlžníkovi. Skutočný význam tohto konštatovania závisí od výkladu článku 32 ods. 3, ktorý vyvoláva pochybnosti: pozri MAESCH, S. C., KNOF, B.: c. d., marg. č. 21 a 22. Jedným zo sporných aspektov konkrétne je, či je právo na účasť likvidátora podľa tohto článku podmienené tým, že oznámil pohľadávky veriteľov, ktorých zastupuje: WESSELS, B.: *International Insolvency Law (Part II – European Insolvency Law*). Wolters Kluwer, 2017, body 10866 a 10868.

[37] Iné podobné ustanovenia, ako je ustanovenie týkajúce sa obsahu prihlášky pohľadávky (článok 41) alebo jazykov oznámenia (článok 42), nie sú v tomto prejudiciálnom konaní relevantné.

[38] To bol jeden z aspektov, ktoré boli v správe Komisie o uplatňovaní nariadenia č. 1346/2000, ktorú som spomenul vyššie, označené za problematické. Pozri v súčasnosti článok 55 ods. 6 nariadenia 2015/848.

[39] Pokiaľ ide o uplatňovanie uvedených zásad v súvislosti s nariadením č. 1346/2000, pozri rozsudok z 15. októbra 2015, Nike European Operations Netherlands (C-310/14, EU:C:2015:690), bod 28.

1. Doslovné kritérium

55. Vychádzajúc z predpokladu, že proti tomu istému dlžníkovi sa môžu viesť viaceré konkurzné konania, článok 32 ods. 2 nariadenia č. 1346/2000 stanovuje, že „likvidátori v hlavnom a akomkoľvek vedľajšom konaní do iných konaní prihlásia pohľadávky, ktoré už boli prihlásené do konania, pre ktoré boli vymenovaní…“.

56. V znení tohto ustanovenia sa nenachádza nič, čo by nasvedčovalo tomu, že pohľadávky sa musia prihlásiť v určitom okamihu. Preto je potrebné uplatniť všeobecnú právnu úpravu, teda právnu úpravu, ktorá vyplýva zo základnej kolíznej normy (články 4 a 28 nariadenia č. 1346/2000), ktorá určuje – ako som už uviedol – *lex concursus* štátu, v ktorom bolo začaté dané konanie. [40]

57. Z článku 4 ods. 2 písm. h) osobitne vyplýva, že právo štátu, v ktorom sa konanie začne, stanoví pravidlá prihlasovania, overovania a schvaľovania pohľadávok, čo zahŕňa lehoty na ich prihlásenie. Procesný charakter tejto problematiky by tiež viedol k uplatneniu právneho poriadku súdu, ktorý vo veci koná, a to aj v prípade, ak by to nebolo výslovne stanovené. [41]

58. Tento výklad potvrdzuje rozsudok ENEFI. V ňom sa navyše konštatuje, že *lex concursus* sa uplatní na dôsledky nedodržania pravidiel týkajúcich sa prihlasovania pohľadávok a najmä lehôt. [42]

2. Historické a teleologické kritérium

59. V článku 32 ods. 2 nariadenia č. 1346/2000 je prebraté znenie príslušného ustanovenia (neúspešného) dohovoru. Z nadväznosti oboch nástrojov vyplýva, že prihlasovanie pohľadávok likvidátorom má v oboch nástrojoch rovnakú funkciu a sleduje rovnaký cieľ. Požiadavky týkajúce sa ich prihlasovania teda musia byť tiež rovnaké.

60. Článok 32 dohovoru bol zavedený v rámci zmierneného univerzálneho modelu, v ktorom je možné, aby sa proti tomu istému dlžníkovi viedli viaceré konkurzné konania. Jeho odsek 1 stanovoval – ako výnimku z pravidla, podľa ktorého sa na prihlasovanie pohľadávok uplatní *lex concursus* – právo ktoréhokoľvek veriteľa uplatniť svoje pohľadávky v konaní, ktoré si zvolí [43], alebo dokonca v niekoľkých konaniach [44].

[40] Bod 45 a nasl. vyššie.

[41] Pozri v súvislosti s uvedeným ustanovením v nariadení 2015/848 PIEKENBROK, A.: Art. 7. In: BRINKMANN, M., c. d., marg. č. 69. V článku 55 ods. 6 tohto nariadenia sa výslovne uvádza, že na lehotu na prihlásenie pohľadávok veriteľmi sa uplatní *lex concursus* členského štátu, v ktorom sa konanie začne.

[42] Rozsudok ENEFI, bod 18: „… je potrebné posúdiť dôsledky nedodržania pravidiel *lex fori concursus* týkajúcich sa prihlasovania pohľadávok a najmä lehôt stanovených na tento účel taktiež na základe uvedeného *lex fori concursus*“.

[43] Je zbytočné uvádzať, že prihlásenie pohľadávky nie je cieľom ako takým, ale krokom, ktorý umožňuje veriteľom, aby uplatnili svoje práva (ako veritelia dlžníka v konkurze) a aby mali podiel na rozdelení výnosov zo speňaženia konkurznej podstaty.

[44] Virgósova a Schmitova správa, bod 235. V článku 39 dohovoru (ktorý bol prebratý do nariadenia č. 1346/2000) je toto právo zopakované v súvislosti s veriteľmi, ktorí majú zvyčajné miesto pobytu, trvalé bydlisko alebo registrované sídlo v členskom štáte inom, ako je štát, v ktorom sa konanie začne.

61. Na uľahčenie uplatnenia uvedeného práva [45] bol vytvorený mechanizmus, na základe ktorého má likvidátor v každom konaní poskytnúť veriteľom, ktorých zastupuje, *službu* [46]: likvidátor oznámi uvedené pohľadávky v iných začatých konaniach, [47] pričom majiteľ každej pohľadávky má právo voči tomu odporovať.

62. Likvidátorovi bolo na uskutočnenie jeho úlohy v dohovore priznané *oprávnenie* uplatniť pohľadávky, ktoré už boli prihlásené do konania, v ktorom vystupuje, v iných konaniach. V istom zmysle koná namiesto veriteľov, v ich mene a na ich účet [48] a *musí* oznámiť pohľadávky, pokiaľ to slúži záujmu týchto veriteľov.

63. Rozhodnutie o prihlásení pohľadávky však neznamená, že sa zmení jej majiteľ: pohľadávka stále patrí každému jednotlivému veriteľovi. Podľa dohovoru zostáva zachované právo veriteľov, keďže môžu nielen odporovať voči prihláseniu zo strany likvidátora, ale aj odvolať pohľadávku, ktorá už bola prihlásená v inom konaní. [49]

64. V súlade s touto zásadou oznámenie zo strany likvidátora vyvoláva rovnaké účinky ako oznámenie samotného veriteľa. [50] Podmienky a lehoty týkajúce sa týchto oznámení – na ktoré sa podľa dohovoru bez ohľadu na to, kto prihlási pohľadávky, uplatní *lex concursus* [51] –, sú teda rovnaké.

3. Systematické kritérium

a) Povinnosť likvidátora, ktorá nadväzuje na právo veriteľa

1) Postavenie likvidátora v rámci článku 32 nariadenia č. 1346/2000

65. Ustanovenie týkajúce sa povinnosti, ktorú má likvidátor podľa článku 32 nariadenia č. 1346/2000, nasleduje po ustanovení, ktoré oprávňuje veriteľov, aby prihlásili svoje pohľadávky v ktoromkoľvek konkurznom konaní.

66. Umiestnenie tohto ustanovenia podporuje úvahy, ktoré som uviedol v súvislosti s jeho vývojom a jeho účelom: postavenie likvidátora vymenovaného v určitom konaní, ktorý prihlási pohľadávky v ktoromkoľvek inom konaní, nadväzuje na postavenie samotných veriteľov a závisí od tohto postavenia. [52]

[45] Najmä „malým veriteľom“, ktorých pohľadávky sa budú môcť zaregistrovať vo viacerých konaniach bez neprimerane vysokých nákladov. Virgósova a Schmitova správa, bod 36, č. 2.

[46] Myšlienka „služby“ sa objavuje v KEMPER, J.: Art. 32. In: KÜBLER, B. M., PRÜTTING, H., BORK, R.: *Kommentar zur Insolvenzordnung*, C. H. Beck, 2015, marg. č. 4, a v súvislosti so súčasným článkom 45 v MANKOWSKI, P., MÜLLER, M., SCHMIDT, J.: *Europäische Insolvenzverordnung 2015*. C. H. Beck, 2016, marg. č. 51.

[47] Virgósova a Schmitova správa, bod 236.

[48] Virgósova a Schmitova správa, bod 238. V ideálnom prípade prihlási pohľadávku v súbežnom konaní *len* veriteľ *alebo* likvidátor. Jedna z ťažkostí spojených s týmto ustanovením však spočíva v tom, že toto ustanovenie umožňuje, aby sa tá istá pohľadávka prihlásila dvakrát v tom istom konaní, teda aby ju prihlásil likvidátor *aj* veriteľ. Pozri bod 95 nižšie.

[49] Článok 32 ods. 2 *in fine* nariadenia č. 1346/2000. Virgósova a Schmitova správa, bod 237. Nezávislosť práva veriteľa a jeho rozhodnutia uplatniť ho je východiskom článku 32 ods. 1.

[50] Virgósova a Schmitova správa, bod 238.

[51] Článok 4 ods. 2 písm. h) dohovoru a Virgósova a Schmitova správa, body 238 a 267.

[52] Toto podriadené postavenie likvidátora je špecifické – je priamo viazané na cezhraničný charakter konkurzu. Okrem toho likvidátor v rámci nariadenia č. 1346/2000 nezastupuje len záujmy dlžníka alebo veriteľov, ale jeho úlohou je dosiahnuť najlepšie riešenie pre obe strany, a to pod dohľadom určitého orgánu (ktorým môže byť súdny orgán).

67. Ak väzba medzi likvidátorom a veriteľmi odôvodňuje, aby pre nich platili rovnaké pravidlá, pokiaľ ide o prihlasovanie pohľadávok do iného konania, prednosť priznaná veriteľovi potvrdzuje, že tieto pravidlá určujú jeho postavenie. Konkrétne:

– *lex concursus*, ktorý sa uplatní na prihlasovanie pohľadávok na základe článkov 4 a 28 nariadenia č. 1346/2000, sa rovnako dotýka veriteľov aj likvidátorov,

– na likvidátora v určitom konaní by sa nemuseli uplatniť lehoty na prihlásenie pohľadávok stanovené v *lex concursus*, ktorým sa riadia iné konania, ak by tieto lehoty neplatili ani pre veriteľov. Kapitola IV nariadenia č. 1346/2000, ktorou sa zavádzajú hmotnoprávne ustanovenia stanovujúce odchýlky od *lex concursus* v prospech veriteľov, ktorí majú zvyčajné miesto pobytu, trvalé bydlisko alebo registrované sídlo v členskom štáte inom, ako je štát, v ktorom sa konanie začne, však nestanovuje túto možnosť. [53]

2) Užitočnosť prihlásenia pohľadávok likvidátorom

68. Likvidátor nie je len *oprávnený* prihlásiť do iných konaní pohľadávky prihlásené do jeho konania, ale *povinný* urobiť to za predpokladu, že to slúži záujmu veriteľov. [54]

69. Vzhľadom na *oprávnenie* prihlásiť pohľadávky má likvidátor aktívnu legitimáciu vo všetkých konaniach bez ohľadu na to, či ju stanovuje právny poriadok štátu, v ktorom sa konanie začne. Takto sa mu umožňuje, aby si splnil svoju právnu povinnosť, [55] a zaručuje sa účel článku 32 ods. 2 nariadenia č. 1346/2000.

70. *Povinnosť* likvidátora však nie je absolútna: vyžaduje si preskúmanie užitočnosti [56] alebo potenciálnych výhod vyplývajúcich z prihlásenia pohľadávok, ktoré už boli uplatnené v konaní, pre ktoré bol vymenovaný, do vedľajšieho konania.

71. Uvedené preskúmanie sa netýka každej jednotlivej pohľadávky a jej predpokladanej vymožiteľnosti. [57] Je to skôr celkové posúdenie týkajúce sa všetkých pohľadávok [58] prihlásených do konania, v ktorom bol likvidátor vymenovaný.

72. Osobitné posúdenie podľa právneho poriadku, ktorý sa uplatní na pohľadávku, a – pokiaľ ide o jej poradie – podľa právneho poriadku štátu, v ktorom sa pohľadávka prihlási, musí predovšetkým z praktických dôvodov vykonať konkrétny veriteľ. [59]

[53] Pozri naopak článok 55 nariadenia 2015/848.

[54] V právnej náuke sa obvykle hovorí o *oprávnení* alebo o možnosti priznanej likvidátorovi: pozri napríklad GEROLDINGER, A.: *Verfahrenskoordination im Europäischen Insolvenzrecht*, Manzsche Veerlags- und Universitätsbuchhandlung, 2010, s. 317, a v súvislosti s nariadením 2015/848 MAESCH, S. C., KNOF, B.: c. d., marg. č. 12. V bode 236 Virgósovej a Schmitovej správe je použitý pojem *právo*. Nariadenie č. 1346/2000 v skutočnosti stanovuje *povinnosť* likvidátora oznámiť pohľadávky, ktoré už boli prihlásené v jeho konaní, do iných konkurzných konaní. Vnútroštátne právne poriadky však môžu vyžadovať, aby mal likvidátor osobitné splnomocnenie. Toto splnomocnenie mu implicitne priznáva článok 32 ods. 2 nariadenia č. 1346/2000, pričom v tomto smere nahrádza *lex concursus*.

[55] Z tohto povinného charakteru niektorí autori vyvodzujú, že ak likvidátor neprihlási pohľadávku, zodpovedá za škodu, ktorá tým vznikne: RAIMON, M.: *Le règlement communautaire 1346/2000 du 29 mai 2000 relatif aux procédures d'insolvabilité*. LGDJ, 2007, bod 716.

[56] V bode 239 Virgósovej a Schmitovej správy je ako príklad užitočnosti uvedený prípad, keď likvidátor zistí, že aktíva, ktoré sa majú rozdeliť v iných konaniach, sú také vysoké, že popri bežných veriteľoch, ktorí prihlásili svoje pohľadávky v týchto iných konaniach, môžu získať určitý „podiel" dokonca aj bežní veritelia v jeho konaní.

[57] Oznámenie treba vykonať tak, aby likvidátor v konaní, do ktorého sa pohľadávka prihlási, mohol jednotlivo určiť každú pohľadávku a jej majiteľa.

[58] Môže ísť o všetky pohľadávky alebo o pohľadávky, ktoré patria veriteľom určitej kategórie: Virgósova a Schmitova správa, bod 239.

[59] Virgósova a Schmitova správa, bod 239. Pokiaľ ide o právo, ktorým sa riadi poradie pohľadávok, pozri článok 4 ods. 2 písm. i) nariadenia č. 1346/2000.

73. O prihlásení pohľadávky preto v konečnom dôsledku rozhoduje jej majiteľ (teda veriteľ), ktorému nariadenie č. 1346/2000 v článku 32 ods. 2 *in fine* vyhradzuje možnosť odporovať proti oznámeniu likvidátora a odvolať pohľadávku, ak dospeje k záveru, že uvedené oznámenie mu nevyhovuje.[60]

74. Likvidátor v skutočnosti nepresadzuje iný alebo vyšší záujem, než je záujem veriteľov, ktorý by odôvodňoval, aby sa na neho pri oznamovaní pohľadávok v iných konaniach uplatnila osobitná právna úprava. Tento posledný článok systému, ktorý umožňuje každému jednotlivému veriteľovi rozhodnúť sa, či prihlási alebo neprihlási svoju pohľadávku, potvrdzuje, že záujmy likvidátora sa zhodujú so záujmami veriteľov.

75. Dôvody, pre ktoré posúdenie likvidátora nie je totožné s posúdením veriteľa, nie sú dogmatické, ale praktické.[61] Veriteľ, ktorý prihlásil svoju pohľadávku do určitého konania, v zásade prejavuje záujem vymôcť ju prostredníctvom majetku dlžníka tam, kde sa tento majetok nachádza.[62] Vychádzajúc z tohto predpokladu je oprávnené obmedziť úlohu likvidátora na zváženie výhod a nevýhod pre všetky pohľadávky prihlásené do konania, v ktorom likvidátor vystupuje.

b) Povinnosť likvidátora v ktoromkoľvek konaní?

76. Článok 32 ods. 2 nariadenia č. 1346/2000 je súčasťou kapitoly III tohto nariadenia, ktorá sa týka *vedľajších* konkurzných konaní. Povinnosť uvedená v spomenutom ustanovení sa však doslovne týka všetkých likvidátorov, teda tak likvidátorov v hlavnom konaní, ako aj likvidátorov vo vedľajšom konaní. Likvidátori patriaci do oboch kategórií musia „do iných konaní prihlási[ť] pohľadávky, ktoré už boli prihlásené do konania, pre ktoré boli vymenovaní“.[63]

77. Nemožno sa domnievať, že na základe systematického umiestnenia tohto článku má likvidátor v *hlavnom* konaní pri uplatňovaní pohľadávok prihlásených do hlavného konania osobitné postavenie v porovnaní s likvidátormi v ostatných prebiehajúcich konaniach.

78. Podriadený charakter vedľajších konaní vo vzťahu ku konaniu, ktoré sa začne v centre hlavných záujmov dlžníka, sa určite prejavuje v podobe osobitného postavenia likvidátora v tomto konaní vo vzťahu k ostatným likvidátorom.[64] Nariadenie č. 1346/2000 však tomuto likvidátorovi v súvislosti s prihlasovaním pohľadávok nepriznáva výhodu, ktorá by sa mohla prejaviť v tom, že by pre neho neplatili lehoty stanovené v *lex concursus* každého konania.

[60] V opačnom zmysle, ak likvidátor neoznámi pohľadávku, veriteľ má stále možnosť oznámiť ju.

[61] Nemení sa účel posúdenia každého subjektu, ale miera jeho podrobnosti.

[62] Je to tak najmä vtedy, keď sa pohľadávka prihlási do konania začatého v štáte, na ktorého území sa nachádza centrum hlavných záujmov dlžníka, kde je súbor aktív univerzálny. Neskoršie začatie konania v inom štáte (teda vedľajšieho konania) spôsobuje, že od súboru pasív sa oddelí majetok dlžníka nachádzajúci sa na území tohto štátu. Je opodstatnené predpokladať, že každý veriteľ, ktorý prihlásil svoju pohľadávku do hlavného konania, má v zásade (teda pokiaľ neoznámi niečo iné) záujem, aby sa uvedená pohľadávka zohľadnila aj v jednom alebo viacerých vedľajších konaniach.

[63] V praxi je najpravdepodobnejšia situácia, keď ich likvidátor v hlavnom konaní prihlási do vedľajších konaní: VIRGÓS SORIANO, M., GARCIMARTÍN ALFÉREZ, F. J.: c. d., marg. č. 425.

[64] Bod 42 vyššie.

c) Vzťah ku kapitole IV nariadenia č. 1346/2000

79. Kapitola IV nariadenia č. 1346/2000, ktorá má názov „Poskytovanie informácií veriteľom a prihlasovanie ich pohľadávok“, obsahuje ustanovenia, ktoré predstavujú odchýlky od *lex concursus* a ktoré – tak ako článok 32 ods. 2 – majú za cieľ uľahčiť prihlasovanie pohľadávok.

80. Uvedené priamo uplatniteľné ustanovenia zvýhodňujú veriteľov, ktorí majú zvyčajné miesto pobytu, trvalé bydlisko alebo registrované sídlo v členskom štáte inom, ako je štát, v ktorom sa konkurzné konanie začne. Domnievam sa, že sa tiež môžu *mutatis mutandis* uplatniť na likvidátora v zahraničnom konaní.

81. Nie je odôvodnené, aby sa odborné znalosti, ktoré možno oprávnene očakávať od likvidátora, vzťahovali na *cezhraničný* konkurz, alebo aby tieto znalosti spôsobovali, že pre úkony, ktoré by mohli urobiť samotní veritelia, budú platiť prísnejšie podmienky, ak likvidátor tým, že robí tieto úkony, poskytuje veriteľom určitú službu a koná namiesto nich.[65]

82. Žiadne zo spomenutých ustanovení nariadenia č. 1346/2000 sa osobitne netýka právnej úpravy lehôt.[66] Táto skutočnosť má dvojaký význam: a) svedčí v neprospech tvrdenia, že pre likvidátora neplatí všeobecné riešenie, teda *lex concursus* každého konania, a b) ak by to nebolo tak, vyžadovala by, aby sa prostredníctvom výkladu rozhodlo, ktoré riešenie by sa uplatnilo namiesto všeobecného riešenia.[67]

83. Ak by pre likvidátora neplatili lehoty, ktoré stanovuje *lex concursus* každého konania, v konečnom dôsledku by to malo za následok rozdielne, nepredvídané a neregulované zaobchádzané s likvidátorom (a teda aj s veriteľmi, ktorých pohľadávky prihlasuje)[68] v porovnaní s miestnymi veriteľmi, pre ktorých platia uvedené lehoty a dôsledky oneskoreného prihlásenia ich pohľadávok.[69]

4. Zhrnutie

84. Aby som to zhrnul, domnievam sa, že pre prihlásenie pohľadávok do vedľajšieho konania vykonané likvidátorom (v hlavnom konkurznom konaní) platia lehoty stanovené v právnom poriadku štátu, v ktorom sa začalo vedľajšie konanie.

85. Uvedené riešenie je navyše nevyhnutné z pragmatického hľadiska. Ak by pre likvidátora neplatili uvedené lehoty vo vedľajšom konaní, vedenie, pokračovanie a priebeh tohto konania by spôsobovali vážne ťažkosti.

[65] Bod 61 vyššie.

[66] Pozri naopak článok 55 ods. 6, nariadenia 2015/848. Odlišnou situáciou je situácia, v ktorej samotné *lex concursus* stanovuje pre likvidátora v zahraničnom konaní alebo pre zahraničných veriteľov nejaké osobitné pravidlo práve z dôvodu, že ide o zahraničné konanie alebo o zahraničných veriteľov. Podľa môjho názoru nariadenie č. 1346/2000 nebráni tomuto rozdielnemu zaobchádzaniu, ktorého cieľom je v skutočnosti opäť nastoliť materiálnu rovnosť medzi všetkými veriteľmi.

[67] Ďalším problémom by bolo, že toto riešenie by muselo byť jednotné.

[68] Na individuálne prihlásenie každým veriteľom by sa tiež naďalej vzťahovalo *lex concursus* členského štátu, v ktorom sa vedie konanie, v ktorom sa prihlasujú pohľadávky.

[69] Vzhľadom na to, že prihlasovanie pohľadávok je spojené s podielom na rozdelení výnosov zo speňaženia konkurznej podstaty, v konečnom dôsledku je dotknuté pravidlo *pari passu*.

D. Prihlásené pohľadávky (ktoré nie sú „overené a schválené“)

86. Pre úplnosť stručne rozoberiem výklad článku 32 ods. 2 nariadenia č. 1346/2000, ktorý navrhuje NK. Podľa jeho názoru možno vo vedľajšom konkurznom konaní prihlásiť len pohľadávky, ktoré už boli prihlásené v hlavnom konaní, po tom, čo boli *overené a schválené* v tomto konaní.

87. Domnievam sa, že stanovisko NK nemá oporu v znení uvedeného článku, v jeho vývoji ani v jeho cieli a tiež nevyplýva zo systematického výkladu. Jeho uznanie by navyše ohrozilo efektívne vedenie každého konkurzného konania.

88. Pripomínam, že uvedené stanovisko možno odmietnuť, lebo:

– v žiadnej z jazykových verzií tohto ustanovenia sa neuvádza, že podmienkou neskoršieho uplatnenia pohľadávok v iných konaniach je, aby boli nielen *prihlásené* do určitého konania, ale aj *overené* a *schválené*,

– dohovor ani správa, ktorá je k nemu pripojená, neobmedzuje prihlásenie pohľadávok likvidátorom na pohľadávky, ktoré sú overené a pripustené v konaní, pre ktoré bol vymenovaný,

– uvedené obmedzenie nie je v súlade s účelom článku 32 ods. 2 nariadenia č. 1346/2000: vyvoláva náklady a spôsobuje oneskorenie oznámenia pohľadávok, pričom neprináša výhody. Keďže pripustenie a schválenie pohľadávok závisí v každom konaní od *lex concursus*, absolvovanie uvedených štádií v jednom z týchto konaní nezaručuje ich uplatnenie v ostatných konaniach,[70]

– nemožno sa domnievať, že prívlastok „prihlásené“ v spomenutom článku 32 ods. 2 označuje „overené a schválené“ pohľadávky. V iných ustanoveniach nariadenia č. 1346/2000 boli uvedené pojmy rozlíšené[71], pričom boli zohľadnené jednotlivé časti alebo štádiá, ktorými sa vyznačuje konkurzné konanie,

– v prospech rovnakého záveru svedčí systematický vzťah medzi článkom 32 a kapitolou IV nariadenia č. 1346/2000, ktorá upravuje výlučne formálne náležitosti prihlasovania takých pohľadávok. Z dôvodu koherentnosti musí mať pojem „prihlásené“ v uvedenom ustanovení, ako aj v spomenutej kapitole rovnaký význam,

– právo ktoréhokoľvek veriteľa uplatniť pohľadávku vo viacerých konaniach nezávisí od jej overenia a predchádzajúceho schválenia v niektorom konaní. Keďže likvidátor koná v mene a na účet veriteľa, je koherentné, aby jeho povinnosť tiež nebola podmienená absolvovaním uvedených krokov.

E. Doplňujúce úvahy (krátkosť lehôt stanovených v rozhodnom právnom poriadku)

89. Vysvetlil som, že podľa môjho názoru neexistujú argumenty v prospech výkladu článku 32 ods. 2 nariadenia č. 1346/2000 v tom zmysle, že povinnosť likvidátora je obmedzená na pohľadávky, ktoré už boli overené a schválené v konaní, pre ktoré bol vymenovaný.

[70] Bod 49 *in fine* vyššie.

[71] Pozri článok 4 ods. 2 písm. h) alebo článok 31.

90. Tiež si nemyslím, že existujú presvedčivé argumenty v prospech názoru, že pre likvidátora z uvedeného alebo iného dôvodu platia iné pravidlá týkajúce lehôt na prihlásenie pohľadávok, než sú pravidlá vzťahujúce sa na miestnych veriteľov a na veriteľov, ktorí sa po uplatnení svojich pohľadávok v určitom konaní rozhodnú individuálne ich prihlásiť v iných konaniach.

91. NK tvrdí,[72] že lehoty stanovené v ZFPPIPP sú veľmi krátke a z tohto dôvodu nezlučiteľné s rakúskym modelom insolvenčných konaní. Podľa jeho názoru je preto nemožné v praxi splniť povinnosť vyplývajúcu z článku 32 ods. 2 nariadenia č. 1346/2000.

92. Vzhľadom na to, že NK sa podľa môjho názoru dopustil prvotného pochybenia, ktoré už bolo uvedené (pokiaľ ide o znaky pohľadávok, ktoré musí prihlásiť v iných konaniach), jeho tvrdenie súvisiace s uvedeným pochybením nemožno prijať.

93. Naopak, je správne zdôrazniť, že lehoty na prihlásenie pohľadávok stanovené v ktoromkoľvek členskom štáte nesmú zbaviť účinnosti nijaké ustanovenie práva Únie. Problém, na ktorý poukazuje NK, môže byť v tomto zmysle skutočný.

94. Krátkosť lehôt na prihlásenie pohľadávok stanovených v jednotlivých štátoch,[73] ako aj rozdiely medzi nimi, aj pokiaľ ide o účinky oneskoreného prihlásenia,[74] by mohli brániť praktickému uplatňovaniu článku 32 nariadenia č. 1346/2000.

95. Pokiaľ ide o odsek 2 uvedeného článku, jeho uplatňovanie by mohlo podporiť opakované prihlásenie tej istej pohľadávky: veriteľ, ktorý sa nespoľahne na to, že likvidátor bude považovať za užitočné prihlásiť pohľadávky v zahraničnom konaní, sa môže cítiť nútený sám ich oznámiť, aby sa uistil, že lehota bola dodržaná.[75]

96. Keď však normotvorca Únie stanovil, že na prihlásenie pohľadávok sa uplatní *lex concursus*, vychádzal z predpokladu, že medzi právnymi poriadkami členských štátov existujú rozdiely.

97. Reforma, ktorá vyústila do prijatia nariadenia 2015/848, poukázala na ťažkosti, ktoré mali veritelia, najmä malí veritelia a malé a stredné podniky, pri prihlasovaní svojich pohľadávok v konaniach začatých v zahraničí.

98. Nariadenie 2015/848 v reakcii na uvedené ťažkosti stanovilo jednotné pravidlo, ktoré na jednej strane výslovne potvrdzuje uplatnenie *lex concursus* na lehoty a na druhej strane pozmeňuje toto pravidlo, pričom stanovuje minimálnu lehotu (a deň, od ktorého táto lehota plynie) na prihlásenie pohľadávky zahraničného veriteľa.[76]

[72] Bod 19 jeho písomných pripomienok.

[73] Väčšina štátov ich stanovila *abstraktne*: pohybujú sa v rozmedzí od 30 dní do troch mesiace. V iných štátoch súd *konkrétne* určí dĺžku lehoty, aj keď obvykle musí dodržať určitú minimálnu lehotu. Pokiaľ ide o prihlásenie pohľadávky po uplynutí lehoty, rozdiely sú väčšie. Pozri MCCORMACK, G., KEAY, A., BROWN, S.: *European Insolvency Law. Reform and Harmonization*. Edward Elgar, 2017, s. 193 až 196 (tabuľka 5.2).

[74] Tamže.

[75] REINHART, S.: Art. 32. In: STÜRNER, R., EIDENMÜLLER, H., SCHOPPMEYER, H.: *Münchener Kommentar zur Insolvenzordnung*. C. H. Beck, 2016, marg. č. 17.

[76] Článok 55 ods. 6 Nariadenie 2015/848 tiež posilňuje mechanizmy, ktoré majú zabezpečiť, aby sa zahraničný veriteľ dozvedel o začatí konania v inom štáte, pričom stanovuje pravidlá týkajúce sa verejného charakteru registrov konaní, vzájomného prepojenia registrov a prístupu k nim. Navyše zavádza vylepšenia v kapitole týkajúcej sa prihlasovania pohľadávok.

99. Dĺžka uvedenej lehoty (30 dní)[77] svedčí o tom, že normotvorca Únie si osvojil riešenie, ktoré už bolo prijaté vo väčšine členských štátov.

100. Keďže sa nezdá pravdepodobné, že členské štáty samy vyriešia problémy súvisiace s prispôsobením rozličných lehôt na prihlásenie pohľadávok, uvedenie článku 32 nariadenia č. 1346/2000 (ako aj článku 45 nariadenia 2015/848) do praxe si vyžaduje spoluprácu medzi likvidátormi, aby sa zabránilo viacnásobnému prihláseniu pohľadávky v tom istom konkurznom konaní.[78]

V. Návrh

101. Na základe vyššie uvedeného navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálnu otázku, ktorú mu položil Višje sodišče v Ljubljani (Odvolací súd Ľubľana, Slovinsko), takto:

Článok 32 ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1346/2000 z 29. mája 2000 o konkurznom konaní sa má vykladať v tom zmysle, že ak likvidátor v hlavnom konkurznom konaní prihlási pohľadávky do vedľajšieho konania, lehoty na prihlásenie týchto pohľadávok, ako aj dôsledky ich oneskoreného prihlásenia sa riadia právom štátu, v ktorom sa začalo vedľajšie konanie.

[77] Na rozdiel od 45-dňovej lehoty, ktorú vo svojom návrhu odporučila Komisia (poznámka pod čiarou 18 vyššie) a s ktorou súhlasil Európsky parlament [pozícia Európskeho parlamentu prijatá v prvom čítaní 5. februára 2014 na účely prijatia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. …/2014, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 1346/2000 o konkurznom konaní, P7_TC1-COD(2012)0360 (Ú. v. EÚ C 93, 2017, s. 366), článok 41 ods. 4].

[78] WESSELS, B.: c. d., bod 10867. Článok 41 nariadenia 2015/848 – konkrétnejšie než nariadenie č. 1346/2000 – stanovuje povinnosť likvidátorov spolupracovať akoukoľvek formou vrátane uzavretia protokolov.